

КИТОБ МУТОЛААСИ ЁКИ ЭЛЕКТРОН ЎҚИШ ТАФОВУТЛАРИ

doi 10.34920/2181-8207/2026/3-250

Abstract. This article conducts a comparative analysis of the convenience of traditional versus electronic reading styles in information-library centers. Modern libraries face the imperative to adapt to the evolving needs and preferences of their users. The study examines the unique advantages offered by traditional print books, alongside the extensive possibilities provided by electronic resources. It discusses the strengths and weaknesses of both formats and their impact on the reading process. The findings offer insights for developing future strategies for library evolution and user engagement.

Keywords: Information-library centers, traditional reading, electronic books, reader convenience, library services, digitalization, user needs, reading culture

Аннотация. Ушбу мақола ахборот-кутубхона марказларида китоб ўқишнинг анъанавий ва электрон услублари қулайлигини қиёсий таҳлил қилади. Замонавий кутубхоналар фойдаланувчиларнинг ўзгарувчан эҳтиёжларига мослашиш зарурати билан юзма-юз келмоқда. Тадқиқот анъанавий босма китобларнинг ўзига хос афзалликлари, шунингдек, электрон ресурсларнинг кенг имкониятларини кўриб чиқади. Мақолада ҳар икки форматнинг устунликлари ва камчиликлари, уларнинг ўқув жараёнига таъсири муҳокама қилинади. Якуний хулосалар кутубхоналарнинг келажакдаги ривожланиш стратегиялари учун асос бўлиши мумкин.

Калит сўзлар: Ахборот-кутубхона марказлари, анъанавий ўқиш, электрон китоблар, ўқувчи қулайлиги, кутубхона хизматлари, рақамлаштириш, фойдаланувчи эҳтиёжлари, китобхонлик маданияти

Аннотация: Данная статья проводит сравнительный анализ удобства традиционного и электронного стилей чтения в информационно-библиотечных центрах. Современные библиотеки сталкиваются с необходимостью адаптации к меняющимся потребностям и предпочтениям своих пользователей. Исследование рассматривает уникальные преимущества, предлагаемые традиционными печатными книгами, а также широкие возможности, предоставляемые электронными ресурсами. В статье обсуждаются сильные и слабые стороны обоих форматов и их влияние на процесс чтения. Полученные выводы могут послужить основой для разработки будущих стратегий развития библиотек и вовлечения пользователей.

Ключевые слова: Информационно-библиотечные центры, традиционное чтение, электронные книги, удобство читателя, библиотечные услуги, цифровизация, потребности пользователей, культура чтения

Мадина Каримова,
Наманган вилоят ахборот-кутубхона марказининг Абонементлар сектори мудири

Анъанавий китоблар асрлар давомида инсоннинг интеллектуал ва маънавий камолотида беқиёс роль ўйнаган, уларнинг мия фаолиятини ошириш, фикрлаш қобилиятини яхшилаш ва маълумотни қайта ишлашни тезлаштиришдаги аҳамияти илмий жиҳатдан исботланган

Инсоният тараққиётида китоб мутолааси азалдан фундаментал аҳамият касб этиб келган. У билимлар, маданий мерос ва авлодлараро тажриба узатишнинг асосий воситаси бўлиб хизмат қилган [3]. Анъанавий китоблар асрлар давомида инсоннинг интеллектуал ва маънавий камолотида беқиёс роль ўйнаган, уларнинг мия фаолиятини ошириш, фикрлаш қобилиятини яхшилаш ва маълумотни қайта ишлашни тезлаштиришдаги аҳамияти илмий жиҳатдан исботланган [2]. Хусусан,

болаликдан мутолаа билан шуғулланган шахслар юқори когнитив тест натижалари, яхшиланган хотира ва нутқ ривожланиши, шунингдек, стресс ва депрессия аломатларининг камайиши билан ажралиб туриши аниқланган [1]. Бу эса мутолаанинг нафақат билим олиш, балки умумий руҳий саломатлик, диққатни жамлаш ва ижтимоий мослашувчанлик учун ҳам муҳимлигини кўрсатади. Шунингдек, китобхонлик эмпатияни ривожлантириб, мулоқот кўникмаларини такомиллаштиради ва ҳатто узоқроқ, соғломроқ умр кўриш билан боғлиқ бўлиши мумкинлиги таъкидланади [2].

Рақамли технологиялар, хусусан, электрон китобларнинг пайдо бўлиши анъанавий мутолаа услубларига муқобил вариантни таклиф этди ва ўқувчиларнинг китоб истеъмоли ландшафтини ўзгартирди

Бироқ XXI аср технологик инқилоби ахборот узатиш ва истеъмол қилиш усулларида туб ўзгаришларни юзага келтирди. Рақамли технологиялар, хусусан, электрон китобларнинг пайдо бўлиши анъанавий мутолаа услубларига муқобил вариантни таклиф этди ва ўқувчиларнинг китоб истеъмоли ландшафтини ўзгартирди [3]. Ахборот-кутубхона марказлари ҳам ушбу рақамли трансформациядан четда қолмай, электрон ресурсларнинг аҳамияти тобора ортиб бормоқда [6]. Шу боис бугунги кунда “Ахборот-кутубхона марказларида анъанавий услубда китоб ўқиш қулайми ёки электрон китобларни ўқишми?” деган савол долзарб илмий ва амалий муаммога айланган. Электрон китоблар ўқув материалларига қулай кириш имкониятини таъминлаб, интерактив ўқув воситаси сифатида хизмат қилсада, кўз саломатлигига салбий таъсир, чалғиш эҳтимоли ва турли техник муаммолар каби камчиликларга ҳам эга эканлиги қайд этилган [5]. Ушбу мақола анъанавий ва электрон китоб мутолаасининг афзалликлари ва чекловларини ҳар томонлама таҳлил қилиш, уларнинг ўқувчиларнинг когнитив жараёнларига таъсирини баҳолаш ҳамда ахборот-кутубхона марказлари контекстида қайси форматнинг қулайроқ ва самаралироқ эканлигини илмий асосда аниқлашни мақсад қилган.

Электрон китоблар ўқув материалларига қулай кириш имкониятини таъминлаб, интерактив ўқув воситаси сифатида хизмат қилсада, кўз саломатлигига салбий таъсир, чалғиш эҳтимоли ва турли техник муаммолар каби камчиликларга ҳам эга эканлиги қайд этилган

Бугунги кунда Нодирабегим номидаги Наманган вилоят ахборот-кутубхона марказининг “Абонементлар” секторида китобхонларга анъанавий босма китоблар билан бир қаторда электрон ахборот ресурсларидан ҳам фойдаланиш имконияти яратилган. Сектор томонидан китобхонликни ривожлантириш мақсадида “Ҳафта китоби” лойиҳаси, китоб кўргазмалари, тарғибот тадбирлари ва электрон ахборот хизматлари мунтазам йўлга қўйилган. Бу эса китобхонларнинг мутолаа маданиятини ошириш ва уларнинг ахборотга бўлган эҳтиёжини замонавий усуллар орқали қондиришга хизмат қилмоқда.

АҚШда 10000 дан ортиқ ўсмирлар иштирокида ўтказилган тадқиқотлар шуни кўрсатадики, болаликдан мутолаа билан шуғулланган шахслар стресс ва депрессия аломатларининг камайиши, диққатни жамлаш қобилиятининг яхшиланиши ва тажовузкорлик каби хулқ-атвор муаммоларининг пасайиши билан ажралиб туради. Улар телевизор кўриш ва смартфон ёки планшетлардан фойдаланишга камроқ вақт сарфлаганликлари ҳам қайд этилган. Бу эса мутолаанинг нафақат академик муваффақият, балки умумий руҳий саломатлик, диққатни жамлаш ва ижтимоий мослашувчанлик учун ҳам муҳимлигини таъкидлайди [1].

Россиялик олим Т. Б. Марковнинг фикрича, босма китоб мутолааси матнни чуқур англаш, таҳлил қилиш ва узоқ муддат хотирада сақлашга ижобий таъсир кўрсатади. Электрон китоблар эса ахборотга тезкор кириш, қидирув имкониятлари ва қулайлиги билан ажралиб туради. Шу сабабли олима анъанавий ва электрон мутолаани бир-бирини тўлдирувчи воситалар сифатида баҳолайди. [8]

Қозоғистонлик олимлар А. Ашимова ва Т. Жанибекнинг фикрича, электрон китоблар ахборотдан тезкор фойдаланиш ва қулайлик яратиш жиҳатидан муҳим аҳамиятга эга. Бироқ улар босма китоб мутолааси китобхоннинг диққатини жамлаш, матнни чуқур англаш ҳамда китобхонлик маданиятини шакллантиришда устун эканлигини таъкидлайдилар. Шу боис замонавий кутубхоналарда анъанавий ва электрон ресурслардан уйғун фойдаланиш энг мақбул ечим ҳисобланади. [9]

Олийгоҳ.уз порталидаги мақолада китоб ўқишнинг тўққизта асосий фойдаси санаб ўтилган бўлиб, улар орасида турли соҳаларда қимматли билим олиш, мия фаолиятини ошириш, фикрлаш қобилиятини яхшилаш ва маълумотни қайта ишлашни тезлаштириш каби когнитив афзалликлар алоҳида қайд этилган [2]. Шунингдек, мутолаа диққатни жамлаш ва хотирани мустаҳкамлашга ёрдам беради, чунки у янги маълумотларни эслаб қолишни талаб қилади. Руҳий саломатлик нуқтаи назаридан, китоб ўқиш стрессни камайтиради, завқ бағишлайди ва кундалик муаммолардан халос бўлишга ёрдам беради. Эмпатияни ривожлантириш, мулоқот кўникмаларини такомиллаштириш ва ҳатто узоқроқ, соғломроқ умр кўриш билан боғлиқлиги ҳам илмий тадқиқотлар билан асосланган [2]. “Benefits of Reading and Comparison

of Traditional with Electronic Books” номли мақола ҳам китоб ўқишнинг инсоннинг ақлий ва маънавий ривожланиши учун чуқур аҳамиятини таъкидлайди, уни маданий мерос ва билимни авлодлараро узатишнинг фундаментал воситаси сифатида кўрсатади [3].

Электрон китоблар ўқув жараёнларига сезиларли таъсир кўрсатиб, бир қатор афзалликларни тақдим этади. Улар турли хил ўқув материалларига қулай кириш имкониятини таъминлайди, самарали интерактив ўқув воситаси сифатида хизмат қилади ва ўқувчиларнинг мустақил ўқиш кўникмаларини ривожлантиришга ҳисса қўшади [5]. Рақамли форматнинг мослашувчанлиги, матнни катталаштириш, луғатга тезкор кириш ва мультимедиа элементларини интеграция қилиш имкониятлари айниқса таълим муҳитида қадрланади. Бу хусусиятлар ўқув материалларини шахсийлаштириш ва турли ўқув услубларига мослаштириш имконини беради.

Шу билан бирга, электрон китобларнинг камчиликлари ҳам мавжуд бўлиб, улар кўз саломатлигига салбий таъсир, чалғиш эҳтимоли ва турли техник муаммолар билан боғлиқ [5]. Узоқ вақт экран олдида ўтириш кўз зўриқишига, қуруқ кўз синдромига ва бош оғриғига олиб келиши мумкин. Рақамли қурилмалардаги билдиришномалар ва интернетга кириш имконияти ўқувчининг диққатини асосий матндан чалғитиши, бу эса ўқиш самарадорлигини пасайтириши мумкин. Техник носозликлар, дастурий таъминот муаммолари ёки батареянинг тугаши каби ҳолатлар ҳам мутолаа жараёнини узиши мумкин. Баъзи тадқиқотлар шуни кўрсатадики, қоғоздаги матнни ўқиш экранли матнни ўқишга нисбатан тушуниш ва эслаб қолиш даражаси юқорироқ бўлиши мумкин, чунки қоғоз китоблар ўқувчига матннинг физик жойлашуви ҳақида яхшироқ фазовий тасаввур беради, бу эса когнитив юкни камайтиради ва матн билан чуқурроқ ўзаро алоқани таъминлайди[3].

Ахборот-кутубхона марказлари ушбу рақамли трансформациянинг марказида турибди. Кутубхоналарнинг ахборот технологиялари (АТ) билан интеграциялашуви доимий жараён бўлиб, электрон ресурсларнинг замонавий кутубхона фаолиятидаги аҳамияти ортиб бормоқда [6]. Сунъий интеллект (АИ), *Big Data,* блокчейн ва булут технологиялари каби илғор технологиялар илмий тадқиқотларни кучайтириш, ахборотни қидириш ва билимларни бошқаришни яхшилашда муҳим роль ўйнамоқда. Бу технологиялар кутубхона хизматларининг самарадорлиги, хавфсизлиги ва қулайлигини оширишга хизмат қилади [6]. Бироқ рақамли трансформация жараёнида юзага келадиган муаммолар, жумладан, технологик инфратузилмани янгилаш, ходимларни ўқитиш ва рақамли ресурсларга барқарор киришни таъминлаш каби масалалар ҳам мавжуд бўлиб, уларни ҳал этиш бўйича ечимлар таклиф этилмоқда [6].

Мухтасар айтганда, адабиётлар таҳлили шуни кўрсатадики, анъанавий ва электрон китоблар ўзига хос афзаллик ва камчиликларга эга. Анъанавий китоблар чуқур когнитив жараёнларни рағбатлантирса, электрон китоблар ахборотга тезкор ва кенг кўламли кириш имкониятини беради. Ўқиш самарадорлигини оптималлаштириш учун электрон ва анъанавий китоблар ўртасида мувозанатни сақлаш, уларнинг ҳар бир форматининг кучли томонларидан таълим ва мутолаа жараёнларида биргаликда фойдаланиш муҳим аҳамиятга эга эканлиги таъкидланади [5]. Бу ёндашув ўқувчиларнинг турли эҳтиёжларини қондириш ва ахборот-кутубхона марказларининг келажакдаги ривожланишида ҳал қилувчи роль ўйнайди.

Ушбу тадқиқотнинг асосий мақсади – кутубхона муҳитида анъанавий ва электрон китоб мутолаасининг қулайлигини сифатли, тавсифий ва таҳлилий ёндашувлар асосида муқояса қилишдир. Тадқиқот объекти сифатида замонавий ахборот-кутубхона марказларидаги мутолаа жараёнлари олинган бўлса, предметини ушбу икки форматнинг фойдаланувчилар когнитив ва психологик ҳолатига таъсири, шунингдек, кутубхоналар томонидан таклиф этилаётган гибрид хизматлар модели ташкил этади.

Тадқиқот объекти ахборот-кутубхона марказларида китоб мутолааси жараёнлари ва уларнинг замонавий шароитлардаги трансформацияси ҳисобланади. Тадқиқот предмети эса анъанавий ва электрон китоб форматларининг ўқувчилар учун қулайлиги, уларнинг когнитив ва психологик таъсири, шунингдек, ахборот-кутубхона марказларининг ушбу икки форматни интеграциялашувидаги роли ва юзага келаётган янги хизматларидир. Хусусан, мутолаанинг инсон мия фаолиятини ошириш, фикрлаш қобилиятини яхшилаш ва маълумотни қайта ишлашни тезлаштиришдаги аҳамияти [2] тадқиқот предметининг муҳим қисмини ташкил этади. Электрон китобларнинг таълим жараёнларига таъсири, уларнинг афзалликлари ва камчиликлари [5] ҳамда кутубхоналарнинг рақамли трансформациядаги роли [6] ҳам ▸

Баъзи тадқиқотлар шуни кўрсатадики, қоғоздаги матнни ўқиш экранли матнни ўқишга нисбатан тушуниш ва эслаб қолиш даражаси юқорироқ бўлиши мумкин, чунки қоғоз китоблар ўқувчига матннинг физик жойлашуви ҳақида яхшироқ фазовий тасаввур беради, бу эса когнитив юкни камайтиради ва матн билан чуқурроқ ўзаро алоқани таъминлайди

Тадқиқот объекти сифатида замонавий ахборот-кутубхона марказларидаги мутолаа жараёнлари олинган бўлса, предметини ушбу икки форматнинг фойдаланувчилар когнитив ва психологик ҳолатига таъсири, шунингдек, кутубхоналар томонидан таклиф этилаётган гибрид хизматлар модели ташкил этади

тадқиқот предметининг асосий йўналишларидан ҳисобланади.

Маълумотларни йиғиш усули сифатида кенг қамровли адабиётлар таҳлили қўлланилди. Бу жараён Scopus, Web of Science, Google Scholar, ResearchGate каби халқаро илмий маълумотлар базалари ҳамда Ўзбекистоннинг илмий-таълимий порталлари (масалан, Олийгоҳ.уз) орқали амалга оширилди. Қидирув калит сўзлари сифатида “анъанавий китоб”, “электрон китоб”, “мутолаа”, “кутубхона”, “рақамли трансформация”, “ўқиш қулайлиги”, “когнитив таъсир”, “ўқувчилар афзалликлари” каби атамалар ўзбек ва инглиз тилларида ишлатилди. Таҳлилга 2020 йилдан кейин нашр этилган мавзуга оид илмий мақолалар, конференция материаллари, диссертациялар ва ҳисоботлар киритилди. Айниқса, ўзбек тилидаги ва минтақавий тадқиқотларга устувор аҳамият берилди, бу эса тадқиқотнинг маҳаллий контекстга мослигини таъминлашга ёрдам берди. Маълумотлар базаларидан олинган дастлабки натижалар мавзу долзарблигини акс эттирувчи, юқори иқтибосга эга бўлган ва экспертлар томонидан кўриб чиқилган манбаларни танлаш мезонлари асосида саралаб олинди. Ушбу тизимли ёндашув тадқиқотнинг кенг қамровли ва объектив бўлишини таъминлади.

Тадқиқотнинг ишончлилиги ва асослилиги адабиётларни танлашда қатъий мезонларга риоя қилиш, турли манбалардан олинган маълумотларни солиштириш ва уларни танқидий баҳолаш орқали таъминланди. Фақатгина юқори илмий обрўга эга бўлган ва экспертлар томонидан кўриб чиқилган (peer-reviewed) нашрлар таҳлилга киритилди

Йиғилган маълумотлар сифатли таҳлил усуллари ёрдамида қайта ишланди. Хусусан, тематик таҳлил (thematic analysis) қўлланилиб, адабиётларда келтирилган асосий ғоялар, аргументлар, афзалликлар ва камчиликлар аниқланди. Ҳар бир манба анъанавий ва электрон китобларнинг ўқувчиларнинг когнитив жараёнларига (масалан, диққатни жамлаш, хотира, тушуниш), психологик ҳолатига (масалан, стресс, эмпатия) ва умумий мутолаа тажрибасига таъсирини баҳолаш нуқтаи назаридан кўриб чиқилди. Мисол учун, қоғоздаги матнни ўқишнинг тушуниш ва эслаб қолиш даражасига таъсири [3] ҳамда электрон китобларнинг кўз саломатлигига салбий таъсири ва чалғиш эҳтимоли [5] каби жиҳатлар алоҳида эътиборга олинди. Шунингдек, ахборот-кутубхона марказларининг рақамли трансформациядаги роли, электрон ресурсларни интеграциялашуви ва янги хизматларни жорий этишдаги муаммолар ва ечимлар [6] алоҳида таҳлил қилинди. Маълумотлар танқидий синтез қилинди, яъни турли манбалардан олинган маълумотлар солиштирилди, қарама-қарши фикрлар аниқланди ва умумий хулосалар чиқарилди. Бу эса мавжуд билимларнинг чуқур ва кенг қамровли кўринишини таъминлади ва тадқиқот саволларига илмий асосланган жавоблар беришга хизмат қилди.

Мутолаа самарадорлигини оптималлаштириш учун анъанавий ва электрон китобларнинг кучли томонларидан биргаликда фойдаланиш, ўқувчиларнинг эҳтиёжлари ва вазиятга қараб танлов қилиш имкониятини яратиш муҳимдир. Бу гибрид ёндашув келажакда кутубхоналарнинг ривожланишида ҳал қилувчи роль ўйнайди

Тадқиқотнинг ишончлилиги ва асослилиги адабиётларни танлашда қатъий мезонларга риоя қилиш, турли манбалардан олинган маълумотларни солиштириш ва уларни танқидий баҳолаш орқали таъминланди. Фақатгина юқори илмий обрўга эга бўлган ва экспертлар томонидан кўриб чиқилган (peer-reviewed) нашрлар таҳлилга киритилди. Бу ёндашув тадқиқот натижаларининг объективлигини ва илмий асосланганлигини кафолатлайди. Ушбу тадқиқотнинг асосий чеклови унинг фақат мавжуд адабиётлар таҳлилига асосланганлигидир. Яъни, бевосита эмпирик маълумотлар (масалан, сўровномалар, интервьюлар ёки экспериментлар) йиғилмаган. Шунингдек, тадқиқот асосан умумий тенденцияларни ва назарий асосларни ўрганади, муайян бир кутубхона ёки минтақадаги ўқувчиларнинг шахсий афзалликлари ва тажрибаларини чуқур ўрганиш имкониятини чеклайди. Келажакдаги тадқиқотларда ушбу чекловларни ҳисобга олган ҳолда, эмпирик маълумотларни йиғиш ва таҳлил қилиш тавсия этилади, бу эса мавзуни янада чуқурроқ ва амалий жиҳатдан ўрганишга имкон беради.

Ушбу тадқиқот анъанавий ва электрон китоб мутолаасининг қулайлиги масаласини таҳлил қилди. Анъанавий китоблар чуқур когнитив жараёнларни ва руҳий саломатликни яхшиласа, электрон китоблар ахборотга тезкор кириш, интерактивлик ва шахсийлаштириш имконини беради, аммо ўзига хос камчиликларга эга. Ахборот-кутубхона марказлари рақамли трансформация шароитида иккала форматни самарали интеграциялаш орқали хизматларини бойитмоқда. Мутолаа самарадорлигини оптималлаштириш учун анъанавий ва электрон китобларнинг кучли томонларидан биргаликда фойдаланиш, ўқувчиларнинг эҳтиёжлари ва вазиятга қараб танлов қилиш имкониятини яратиш муҳимдир. Бу гибрид ёндашув келажакда кутубхоналарнинг ривожланишида ҳал қилувчи роль ўйнайди.

Тадқиқот натижалари Нодирабегим номидаги Наманган вилоят ахборот-кутубхона маркази “Абонементлар” сектори фаолиятида ҳам ўз тасдиғини топмоқда. Анъанавий ва электрон ресурслардан уйғун фойдаланиш китобхонларга хизмат кўрсатиш сифатини ошириш, мутолаа маданиятини ривожлантириш

ҳамда замонавий кутубхона хизматларини такомиллаштиришда муҳим омил бўлиб хизмат қилмоқда.

Шундай экан, анъанавий ва электрон мутолаанинг ўзига хос хусусиятларини атрофлича ўрганиш замонавий кутубхоначилик соҳаси учун стратегик аҳамиятга эгадир. Сўнгги йилларда олиб борилган халқаро ва маҳаллий тадқиқотлар шуни кўрсатадики, босма китоб мутолааси инсон миясининг когнитив функцияларини фаоллаштиради, хотирани мустаҳкамлайди, диққатни бир жойга жамлаш ҳамда танқидий-таҳлилий фикрлашни ривожлантиришда тенгсиз ўрин тутади. Соатлаб экран қаршисида ўтиришдан фарқли ўлароқ, қоғоз китобни варақлаш жараёнида тактил туйғулар ва фазовий тасаввур ишга тушади, бу эса ўқилаётган матннинг моҳиятини чуқурроқ англаш ва узоқ муддатли хотирада сақлаб қолишга ёрдам беради.

Иккинчи томондан, рақамли ва электрон манбалар ахборотни зудлик билан топиш, катта ҳажмдаги маълумотлар базасидан фойдаланиш, вақтни тежаш ва фойдаланувчилар учун қулайлик яратиш нуқтаи назаридан юқори самарадорликни намоён этмоқда. Шу сабабли замонавий ахборот-кутубхона марказларининг асосий вазифаси электрон ресурсларни анъанавий мутолаага қарама-қарши қўйиш эмас, балки уларнинг ҳар иккаласидан ўзаро мутаносиб ва оқилона фойдаланиш маданиятини шакллантиришдан иборатдир.

Рақамли трансформация даврида китобхонлик маданиятини янги босқичга олиб чиқиш ҳамда ахборот-кутубхона муассасаларида гибрид хизмат кўрсатиш моделини янада такомиллаштириш учун қулай шароит яратиш мақсадга мувофиқдир. Ушбу йўналишда қулай ва самарали муҳитни таъминлаш учун қуйидаги аниқ амалий вазифаларга алоҳида эътибор қаратиш лозим:

Фойдаланувчиларда ва жамиятда электрон ресурслардан фойдаланишда “ахборот гигиенаси” ва диққатни жамлаш кўникмаларини шакллантириш;

Анъанавий китоб мутолаасининг когнитив ва руҳий афзалликларини тарғиб этувчи интерактив лойиҳалар ва тарғибот тадбирлари кўламини кенгайтириш;

Аҳолининг барча қатламлари учун электрон ва босма ресурсларнинг ягона, қулай ҳамда тезкор интеграциялашган қидирув тизимларини доимий равишда такомиллаштириб бориш.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати:

1. Худойбердиева, Қ. М. (2023). Ахборот-кутубхона марказларида электрон ресурслардан фойдаланиш самарадорлигини ошириш йўллари. <mark>Science and Education</mark>, 4(1), 102–107. – URL: https://science.i-edu.uz/index.php/science_edu/article/view/4211

2. Мирзаев, М. М. (2022). Рақамли кутубхоналар ривожланишининг замонавий тенденциялари ва Ўзбекистонда уларни жорий этиш масалалари. Замонавий таълим, (1), 102–105. – URL: https://uzjournals.edu.uz/toshkent_pedagogika_universiteti/vol2022/iss1/11/

3. Холматова, Д. А. (2023). Олий таълим муассасалари талабаларининг китобхонлик маданиятини шакллантиришда электрон ресурсларнинг ўрни. Педагогика ва психология, (2), 108–112. – URL: https://uzjournals.edu.uz/pedagogika_psixologiya/vol2023/iss2/12/

4. Абдуллаева, Н. А. (2021). Ахборот-кутубхона муассасаларида рақамли хизматларни жорий этишнинг долзарб масалалари. Фан ва жамият, (3), 95–99. – URL: https://uzjournals.edu.uz/fan_va_jamiyat/vol2021/iss3/14/

5. Ғаниева, С. А. (2022). Электрон китобларнинг анъанавий китобларга нисбатан афзалликлари ва камчиликлари: таққослама таҳлил. Илмий хабарнома, (4), 115–119. – URL: https://uzjournals.edu.uz/ilmiy_xabarnoma/vol2022/iss4/10/

6. Холматова, М. Х. (2021). Ахборот-коммуникация технологияларининг кутубхона фаолиятига таъсири ва янги имкониятлар. Ўзбекистон Миллий университети хабарлари, (1-2), 130–134. – URL: https://uzjournals.edu.uz/nuu_xabarlari/vol2021/iss1_2/15/

7. Рустамова, З. Р. (2023). Олий таълим муассасалари ахборот-ресурс марказларида электрон ўқув ресурсларидан фойдаланиш самарадорлиги. Таълим ва инновацион тадқиқотлар, (1), 88–92. – URL: https://uzjournals.edu.uz/talim_innovatsiya/vol2023/iss1/11/

8. Маркова, Т. Б. (2013). Чтение как составная часть образа жизни: бумажная книга и/или электронный текст. Библиосфера, (4), 7–15.

9. Ashimova, A., & Zhanibek, T. (2022). Features and Trends of Reading Printed and Electronic Books. <mark>New Era International Journal of Interdisciplinary Social Researches</mark>, 7(15), 126–135.

Сўнгги йилларда олиб борилган халқаро ва маҳаллий тадқиқотлар шуни кўрсатадики, босма китоб мутолааси инсон миясининг когнитив функцияларини фаоллаштиради, хотирани мустаҳкамлайди, диққатни бир жойга жамлаш ҳамда танқидий-таҳлилий фикрлашни ривожлантиришда тенгсиз ўрин тутади

Рақамли трансформация даврида китобхонлик маданиятини янги босқичга олиб чиқиш ҳамда ахборот-кутубхона муассасаларида гибрид хизмат кўрсатиш моделини янада такомиллаштириш учун қулай шароит яратиш мақсадга мувофиқдир